



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA HINCZEWSKI przeciwko POLSCE

(Skarga nr 34907/05)

WYROK

STRASBURG

5 października 2010

OSTATECZNY

05/01/2011

*Wyrok ten stanie się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi
w Artykule 44 § 2 Konwencji. Wyrok może podlegać korekcie wydawniczej.*

W sprawie Hinczewski przeciwko Polsce,
Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako
Izba w składzie:

Nicolas Bratza, *Przewodniczący*,
Lech Garlicki,
Ljiljana Mijović,
David Thór Björgvinsson,
Ján Šikuta,
Päivi Hirvelä,
Mihai Poalelungi, *sędziowie*,
oraz Lawrence Early, *Kancierz Sekcji*,

Obradując na posiedzeniu niejawnym dnia 14 września 2010 roku,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 34907/05) przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, wniesionej do Trybunału na podstawie Artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatela polskiego, Pana Leszka Hinczewskiego („skarżący”), w dniu 18 września 2005 roku.

2. Skarżący był reprezentowany przez Pana J. Zaleskiego, prawnika prowadzącego praktykę w Katowicach. Rząd polski ("Rząd") był reprezentowany przez swojego Pełnomocnika, Pana J. Wołosiewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący zarzucił w szczególności, że został pozbawiony prawa do głosowania w wyborach parlamentarnych w 2005 roku w Polsce.

4. W dniu 6 listopada 2007 roku Trybunał zdecydował o zakomunikowaniu skargi Rządowi. Postanowił również, że skarga zostanie rozpoznana jednocześnie zarówno co do meritum, jak i co do dopuszczalności (Artykuł 29 § 3 Konwencji).

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

5. Skarżący urodził się w 1971 roku i mieszka w Jastrzębiu Zdroju.

A. Postępowanie karne

6. Przedstawiony przez skarżącego stan faktyczny sprawy można streścić następująco.

7. W dniu 2 maja 1990 roku skarżący został zatrzymany przez policję i tymczasowo aresztowany.

8. Dnia 31 maja 1991 roku Sąd Wojewódzki w Katowicach uznał skarżącego za winnego popełnienia zabójstwa i skazał go na karę 12 lat pozbawienia wolności oraz orzekł nawiązkę na rzecz organizacji społecznej. Sąd zastosował również środek karny w postaci pozbawienia skarżącego praw publicznych na okres 4 lat.

9. Skarżący odwołał się od wyroku. Dnia 17 grudnia 1991 roku Sąd Apelacyjny w Katowicach utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

10. Skarżący odbywał karę 12 lat pozbawienia wolności w następujących okresach: od 2 maja 1990 roku do 14 lutego 1993 roku; od 17 lutego 1993 roku do 20 czerwca 1993 roku; od 18 września 1993 roku do 31 stycznia 1995 roku; od 12 kwietnia 1995 roku do 22 maja 1999 roku oraz od 10 października 2001 roku do 6 marca 2005 roku.

11. W dniu 22 września 1994 roku skarżący został skazany za kradzież z włamaniem przez Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej, który wymierzył mu karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności. Wskutek apelacji wyrok I instancji został częściowo utrzymany w mocy przez Sąd Wojewódzki w Katowicach wyrokiem z 22 grudnia 1994 roku. Skarżący odbył karę w okresie od 7 maja 2005 roku do 7 sierpnia 2007 roku.

B. Wybory

12. W dniu 25 września 2005 roku skarżący, który odbywał wówczas karę pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w Katowicach, bezskutecznie próbował zagłosować w wyborach parlamentarnych. Tego samego dnia napisał „oświadczenie”, w którym poskarżył się Obwodowej Komisji Wyborczej w Katowicach na to, że nie został dopuszczony do głosowania. Wobec oświadczenia skarżącego została sporządzona odrębna notatka o następującej treści, na której widniała pieczęć Obwodowej Komisji Wyborczej w Katowicach i nieczytelny podpis:

„W dniu 25 września 2005 roku Pan Leszek Hinczewski przybył oddać głos. Jednakże nie uczynił tego, ponieważ wciąż jest pozbawiony praw publicznych, a jego nazwisko zostało wykreślone z rejestru wyborców. Zasięgnięto opinii Urzędu Miejskiego, który potwierdził, że został powiadomiony [o wyroku skazującym skarżącego] przez Sąd Okręgowy w Katowicach, sprawa o sygn. akt. IVK 165/90. Data zawiadomienia: 22 sierpnia 2005 roku.”

C. Nadzór nad korespondencją

13. Dnia 9 lipca 2006 roku skarżący wysłał do Trybunału list z Aresztu Śledczego w Sosnowcu. Koperta, w której list został dostarczony do Kancelarii Trybunału, zawierała następującą pieczęć: „Sąd Rejonowy w Będzinie Oczenzurowano” i nieczytelny podpis. Taka sama pieczęć z nieczytelnym podpisem widniała również na drugiej stronie listu

adresowanego do Kanclerza. Ślady na kopercie wskazywały na to, że była już wcześniej otwierana: jej prawa strona została rozcięta, a następnie ponownie zaklejona taśmą klejącą.

14. Skarżący stwierdził, że władze ingerowały w adresowany do niego list Rzecznika Praw Obywatelskich. Jako dowód dostarczył oryginalną kopertę, w której został mu doręczony list. Na kopercie widniała pieczęć nadawcy, tj. Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w Warszawie, z datą stempla pocztowego 27 lipca 2005 roku. Na kopercie znajdowały się również inne pieczęcie, wobec czego ustalono, że list został dostarczony do Aresztu Śledczego w Sosnowcu 1 sierpnia 2005 roku, a następnie przesłany do Prokuratury Rejonowej w Dąbrowie Górniczej, która zwróciła go Aresztowi Śledczemu 11 sierpnia 2005 roku. Na pieczęci Prokuratora Rejonowego w Dąbrowie Górniczej zamieszczona jest odręczna notatka: „Ocenzurowano” i nieczytelny podpis. Koperta nosi ślady otwierania: góra została rozcięta i ponownie zaklejona taśmą klejącą.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE

A. Wybory

1. Artykuł 62 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi:

“1. Obywatel polski ma prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego, jeżeli najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat.

2. Prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania nie przysługuje osobom, które prawomocnym orzeczeniem sądowym są ubezwłasnowolnione lub pozbawione praw publicznych albo wyborczych”.

2. Artykuł 79 § 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi:

“Każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.”

3. W świetle Kodeksu karnego z 1969 roku (“stary Kodeks”) pozbawienie praw publicznych było jednym ze środków karnych, które mógł zastosować sąd. Powyższa ustawa już nie obowiązuje, ponieważ została uchylona i zastąpiona tzw. “Nowym Kodeksem karnym” z 6 czerwca 1997 roku (“Kodeks z 1997 roku”), który wszedł w życie 1 września 1998 roku. Jednakże przepisy właściwe dla przedmiotowej sprawy zostały włączone do Kodeksu z 1997 roku jedynie z drobnymi zmianami.

4. Artykuł 39 starego Kodeksu (obecnie Artykuł 40 § 1 Kodeksu z 1997) w omawianym zakresie brzmi następująco:

“Pozbawienie praw publicznych obejmuje utratę czynnego i biernego prawa wyborczego do Sejmu...”

5. Artykuł 44 § 1 starego Kodeksu (obecnie Artykuł 43 § 1 Kodeksu z 1997) w omawianym zakresie brzmi następująco:

“[Pozbawienie praw publicznych i pozostałe zakazy...] orzeka się w latach, na okres od roku do lat 10”.

6. Artykuł 45 starego Kodeksu (obecnie Artykuł 43 § 2 Kodeksu z 1997 roku) stanowi:

“Pozbawienie praw publicznych lub zakaz orzeczony przez sąd obowiązuje od uprawomocnienia się orzeczenia; okres, na który środek orzeczono, nie biegnie w czasie odbywania kary pozbawienia wolności, chociażby orzeczonej za inne przestępstwo”.

7. Zgodnie z Artykułem 40 § 2 Kodeksu z 1997 roku pozbawienie praw publicznych może być orzeczone w razie skazania na karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie.

8. Artykuł 15 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej („Ordynacja Wyborcza z 2001 roku”) w omawianym zakresie stanowi, co następuje:

“1. Każdy może wnieść do wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) reklamację na nieprawidłowości w rejestrze wyborców, a w szczególności w sprawie:

1) pominięcia wyborcy w rejestrze;

...

2. Reklamację wnosi się pisemnie lub ustnie do protokołu.

3. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) obowiązany jest rozpatrzyć reklamację w terminie 3 dni od dnia jej wniesienia i wydać decyzję w sprawie.

4. Decyzję wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie wnoszącemu reklamację, a gdy dotyczy ona innych osób - również tym osobom.

5. Na decyzję nieuwzględniającą reklamacji ... wnoszący reklamację może wnieść, w terminie 3 dni od dnia doręczenia decyzji, skargę za pośrednictwem wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) do właściwego miejscowo sądu rejonowego (...).”

9. Artykuł 20 Ordynacji Wyborczej z 2001 roku stanowi:

“3. Spis wyborców w zakładach karnych i w aresztach śledczych (...) sporządza się na podstawie wykazów osób, które będą w nich przebywać w dniu wyborów.

...

5. W spisie, o którym mowa w ust. 3, nie umieszcza się osób pozbawionych praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu”.

B. Nadzór nad korespondencją

24. Zasady dotyczące kwestii nadzoru nad korespondencją uczestników postępowania karnego zostały zawarte w Kodeksie karnym wykonawczym („Kodeks karny wykonawczy z 1997 roku”), który wszedł w życie 1 września 1998 roku. Artykuł 102 (11) Kodeksu karnego wykonawczego stanowi, że skazani mają prawo do prywatnej i poufnej korespondencji z organami państwowymi i z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, której nie można zakłócać.

Odpowiednia część art. 103 § 1 Kodeksu stanowi, co następuje:

„Skazani (...) mają prawo kierować skargi do organów powołanych na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka. Korespondencja w tych sprawach (...) powinna być bezzwłocznie przekazywana do adresata i nie podlega cenzurze”.

PRAWO

I. ZARZUT NARUSZENIA ART. 8 KONWENCJI

25. Skarżący zarzucił, że adresowany do niego list Rzecznika Praw Obywatelskich został oceniony, co było niezgodnie z Artykułem 8 Konwencji. Nadto Trybunał, mając na względzie poszanowanie korespondencji skarżącego z Kancelarią Trybunału, z urzędu podjął skargę, dotyczącą naruszenia Artykułu 8 Konwencji. Artykuł ten stanowi:

1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji.
2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.

10. Rząd zgłosił sprzeciw, podnosząc, że skarżący nie dopełnił obowiązku wyczerpania krajowych środków odwoławczych. Rząd postanowił nie wypowiadać się co do *meritum* skargi.

A. Dopuszczalność skargi

27. Rząd stwierdził, że skarżący nie wyczerpał wszystkich dostępnych krajowych środków odwoławczych. Nie wniósł on pozwu na podstawie Artykułu 24 § w związku z Artykułem 448 Kodeksu cywilnego. Wymienione przepisy pozwoliłyby mu zarówno domagać się stwierdzenia, że ingerując w korespondencję, władze naruszyły jego dobra osobiste chronione Kodeksem cywilnym, jak i dochodzić zadośćuczynienia za poniesioną szkodę niemajątkową.

28. Prawnik skarżącego nie zajął stanowiska w tej kwestii.

29. Trybunał orzekł, że skarżący w podobnych sprawach, podnoszący zarzut naruszeń, które miały miejsce po 28 czerwca 2007 roku, zobowiązani są skorzystać z przepisów Artykułu 23 i 24 § 1 w związku z Artykułem 448 Kodeksu cywilnego, bowiem zaniechanie tego obowiązku będzie uznane za niedopełnienie wymogu wyczerpania krajowych środków odwoławczych, wymaganego na podstawie Artykułu 35 § 1 Konwencji (zob. *Biśta przeciwko Polsce*, skarga nr 22807/07, § 49, wyrok z dnia 12 stycznia 2010 roku).

30. Jednakże rzekome naruszenie korespondencji skarżącego miało miejsce w 2005 i w czerwcu 2006 roku, tj. przed 28 czerwca 2007 roku, czyli dniem, w którym Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok przyznający zadośćuczynienie za naruszenie tajemnicy korespondencji więźnia, ze względu na ingerowanie w nią (*ibidem*, § 47).

Co więcej, skarga na podstawie Artykułu 8 Konwencji, dotycząca rzekomego naruszenie korespondencji skarżącego z Kancelarią Trybunału, została wniesiona z urzędu przez Trybunał. Przedmiotowy list został wysłany przez skarżącego do Trybunału i nie mógł on wiedzieć, że list został przechwycony przez władze. Nadto w tym czasie skarżący nie miał do dyspozycji skutecznego środka prawnego (zob. par. 29 powyżej).

31. Z tych przyczyn argument Rządu, dotyczący niedopuszczalności skargi ze względu na niewyczerpanie krajowych środków odwoławczych, musi podlegać oddaleniu (zob. sprawa *Lewak przeciwko Polsce*, skarga nr 21890/03, § 25, wyrok z dnia 6 września 2007 roku oraz sprawa *Wenerski przeciwko Polsce*, skarga nr 44369/02, § 71, wyrok z dnia 20 stycznia 2009 roku).

32. Trybunał odnotowuje, że ta część skargi nie jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu Artykułu 35 § 3 Konwencji. Dalej zauważa, że nie jest niedopuszczalna na podstawie jakichkolwiek innych przyczyn. Wobec powyższego musi być uznana za dopuszczalną.

B. Meritum skargi

1. Zasady wywiedzione z dotychczasowego orzecznictwa Trybunału

33. Trybunał stale powtarza, że każda „ingerencja władzy publicznej” w korzystanie z prawa do poszanowania korespondencji jest sprzeczna z Artykułem 8 Konwencji, chyba że jest „zgodna z prawem”, dąży do spełnienia jednego lub więcej uzasadnionych celów wymienionych w ust. 2 tego artykułu i jest „konieczna w społeczeństwie demokratycznym” w celu ich osiągnięcia (zob. m.in. liczne orzeczenia ze szczególnym uwzględnieniem korespondencji więźniów: sprawa *Silver i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, wyrok z dnia 25 marca 1983 roku, Seria A nr 61, str. 32, § 84; sprawa *Campbell przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* 25 marca 1992, Seria A nr 233, str. 16, § 34 oraz sprawa *Niedbała przeciwko Polsce*, skarga nr 27915/95, § 78).

34. Z wyrażenia „zgodna z prawem” Trybunał wywiódł trzy fundamentalne zasady. Pierwsza z nich głosi, że omawiana ingerencja musi mieć podstawy w prawie krajowym. Wedle drugiej zasady „prawo musi być wystarczająco dostępne”, co oznacza, że każdy musi mieć możliwość uzyskania odpowiedniej ochrony na gruncie zasad prawa, właściwych w okolicznościach danej sprawy. Zgodnie z trzecią zasadą „norma nie może być traktowana jako ‘prawo’, jeżeli nie jest sformułowana z wystarczającą precyzją, która umożliwia osobie pokierowanie swoim zachowaniem; osoba musi być w stanie przewidzieć – w razie potrzeby po udzieleniu odpowiednich porad – w stopniu właściwym do okoliczności danej sprawy, konsekwencje, jakie dane działanie może za sobą pociągać (zob. wyżej wymienioną sprawę *Silver*, §§ 86-88).

35. Istotne jest, aby respektować poufność korespondencji skarżących więźniów z Trybunałem, ponieważ może ona dotyczyć zarzutów przeciwko władzom lub funkcjonariuszom więziennym. Otwarcie listów zarówno adresowanych do organów przewidzianych Konwencją, jak i przez nich wysyłanych, bez wątpienia stwarza możliwość ich przeczytania, a także nie można wykluczyć, przy okazji, ryzyka represji personelu więziennego wobec danego więźnia (zob. wyżej wymienioną sprawę *Campbell*, str. 22, § 62). Nie ma żadnych istotnych powodów, które uzasadniałyby nadzór lub opóźnianie korespondencji skarżącego z Trybunałem (zob. wyżej wymienioną sprawę *Campbell*, §§ 48 i 62; sprawę *Peers przeciwko Grecji*, skarga nr 28524/95, § 84, ECHR 2001-III oraz sprawę *Drozdowski przeciwko Polsce*, skarga nr 20841/02, §§ 27-31, wyrok z dnia 6 grudnia 2005 roku).

2. Zastosowanie zasad do okoliczności niniejszej sprawy

36. List skarżącego z dnia 9 lipca 2006 roku, adresowany do Trybunału, nosi ślady otwierania, a następnie ponownego zaklejania. Koperta i druga strona listu zawierają pieczęcie: „Sąd Rejonowy w Będzinie Ocenzurowano”. Nadto list Rzecznika Praw Obywatelskich z 27 lipca 2005 roku, adresowany do skarżącego, został w rzeczywistości przechwycony

przez Prokuratora Rejonowego w Dąbrowie Górniczej (zob. par. 14 i 15 powyżej).

37. Trybunał wielokrotnie podkreślał, że tak długo, jak polskie władze będą kontynuować praktykę oznaczania listów skazanych pieczęcią „ocenzurowano”, Trybunał nie ma wyboru, jak tylko domniemywać, że listy te zostały otwarte, a ich zawartość przeczytana (zob. sprawy: *Matwiejczuk przeciwko Polsce*, skarga nr 37641/97, § 99, wyrok z dnia 2 grudnia 2003 roku ; *Pisk-Piskowski przeciwko Polsce*, skarga nr 92/03, § 26, wyrok z dnia 14 czerwca 2005 roku oraz *Micha przeciwko Polsce*, skarga nr 13425/02, § 58, wyrok z dnia 4 maja 2006 roku). Szczególnie zaś, gdy osobna pieczętka widnieje również na samym liście, jak to miało miejsce w przedmiotowej sprawie.

38. Wynika z tego, że nadzór nad korespondencją skarżącego z Trybunałem i Rzecznikiem Praw Obywatelskich jest równoznaczny z „ingerencją” w prawo skarżącego do poszanowania korespondencji na podstawie art. 8 Konwencji.

39. Trybunał odnotowuje, że naruszenie miało miejsce, gdy skarżący odbywał karę pozbawienia wolności (zob. par. 11 powyżej).

40. Co się zaś tyczy naruszenia prawa skarżącego do poszanowania jego korespondencji z Trybunałem zauważono, że Artykuł 103 Kodeksu karnego wykonawczego z 1997 roku wyraźnie zabrania nadzoru nad korespondencją z Europejskim Trybunałem Praw Człowieka (zob. wyżej wymienioną sprawę *Micha*, § 61 oraz sprawę *Kwiek*, nr skargi 51895/99, § 44, wyrok z dnia 30 maja 2006 roku). Podobnie naruszenie korespondencji skarżącego z organami państwa, w tym z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, jest sprzeczne z ustawowym zakazem z Artykułu 102 (11) Kodeksu karnego wykonawczego z 1997 roku.

Wobec powyższego, ingerencja w list Rzecznika Praw Obywatelskich do skarżącego oraz jego list do Kancelarii Trybunału była sprzeczna z prawem krajowym.

41. Wynika z tego, że ingerencja w korespondencję skarżącego z Trybunałem i Rzecznikiem Praw Obywatelskich nie była „zgodna z prawem”. Mając na względzie powyższe, Trybunał nie uważa za niezbędne ustalenie, czy pozostałe wymogi ust. 2 Artykułu 8 zostały spełnione.

42. W konsekwencji, Trybunał stwierdza naruszenie Artykułu 8 Konwencji.

II. ZARZUT NARUSZENIA ART. 3 PROTOKOŁU NR 1 DO KONWENCJI

43. Skarżący podniósł zarzut, że został pozbawiony prawa do głosowania w wyborach parlamentarnych we wrześniu 2005 roku. Powołał się na art. 3 Protokołu nr 1 do Konwencji, który stanowi:

„Wysokie Układające się Strony zobowiązują się organizować w rozsądnych odstępach czasu wolne wybory, oparte na tajnym głosowaniu, w warunkach zapewniających swobodę wyrażania opinii ludności w wyborze ciała ustawodawczego.”

44. Rząd zakwestionował ten argument i zwrócił uwagę, iż skarżący nie spełnił wymogu wyczerpania wszystkich krajowych środków odwoławczych w związku z zarzutem naruszenia art. 3 Protokołu nr 1 do Konwencji. Po pierwsze, skarżący miał możliwość złożenia skargi w sprawie pominięcia jego nazwiska na liście wyborców na podstawie art. 15 Ordynacji Wyborczej z 2001 roku. Nadto Rząd zważył, że skargę konstytucyjną należy uznać za skuteczny środek w przedmiotowej sprawie.

45. Trybunał musi zbadać, czy szczególny środek wskazany przez Rząd mógł być uznany za skuteczny w okolicznościach przedmiotowej sprawy. Trybunał przypomniał, iż do środków odwoławczych, o których mowa w art. 35 Konwencji, należą wyłącznie takie, które odnoszą się do zarzucanych naruszeń, a jednocześnie są dostępne i wystarczające. Istnienie takich środków musi być należycie zapewnione nie tylko w teorii, ale również w praktyce, w przeciwnym wypadku nie spełniają one wymogu dostatecznej dostępności i skuteczności; to na Państwie spoczywa ciężar udowodnienia, że te warunki zostały spełnione (zob. m.in. wyrok Wielkiej Izby w sprawie *Selmouni przeciwko Francji* [GC], skarga nr 25803/94, § 75, ECHR 1999-V).

46. Po pierwsze Trybunał odnotowuje, iż istotnie skarżący miał możliwość złożenia skargi na pominięcie jego nazwiska na liście wyborców, jak przewiduje art. 15 Ordynacji Wyborczej z 2001 roku. Taka skarga miała być rozpatrzona w ciągu 3 dni przez właściwego burmistrza lub prezydenta miasta, a następnie, w przypadku wniesienia odwołania, przez Sąd Rejonowy (zob. par. 23 powyżej). Gdyby skarżący skorzystał z tego środka prawnego i uzyskał ostateczną decyzję w swojej sprawie, kolejne ścieżki prawne otworzyłyby się same, ponieważ mógłby wnieść skargę konstytucyjną, podnosząc, iż decyzja o wykreśleniu jego nazwiska z rejestru wyborców została podjęta w wyniku bezpośredniego zastosowania niekonstytucyjnych przepisów prawa krajowego.

47. Trybunał podkreśla, że zajmował się już kwestią skuteczności skargi konstytucyjnej w Polsce i orzekł, iż jest ona skutecznym środkiem w rozumieniu art. 35 § 1 Konwencji w sytuacji, gdy: 1) indywidualna decyzja, która rzekomo narusza Konwencję, została wydana w wyniku bezpośredniego zastosowania niekonstytucyjnych przepisów prawa krajowego; oraz 2) przepisy proceduralne, mające zastosowanie do takich indywidualnych decyzji, przewidują możliwość wznowienia postępowania lub uchylecia ostatecznej decyzji wskutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego, w którym taka niekonstytucyjność została stwierdzona (zob. *Szott-Medyńska przeciwko Polsce* (dec.), skarga nr 47414/99, decyzja z dnia 9 października 2003 roku; następnie m.in. liczne orzeczenia w sprawach: *Pachla przeciwko Polsce* (dec.), skarga nr 8812/02, decyzja z dnia 8 listopada 2005 roku; *Liss przeciwko Polsce* (dec.), skarga nr

14337/02, decyzja z dnia 16 marca 2010 roku oraz *Urban przeciwko Polsce* (*dec.*), skarga nr 29690/06, decyzja z dnia 7 września 2010 roku).

48. W konsekwencji Trybunał uznaje, że przez zaniechanie wniesienia skargi na pominięcie nazwiska w rejestrze wyborców, która pozwalałaby Trybunałowi Konstytucyjnemu zająć się sprawą skarżącego, nie wyczerpał on środków odwoławczych zapewnionych przez polskie prawo. Wobec tego sprzeciw Rządu w przedmiotowej sprawie jest w pełni zasadny.

Mając na uwadze powyższe, w omawianym zakresie skarga podlega odrzuceniu zgodnie z art. 35 § 1 i 4 Konwencji.

III. POZOSTAŁE ZARZUTY NARUSZENIA KONWENCJI

49. Skarżący zaskarżył również wynik dwóch postępowań karnych. Jednakże pierwsze z nich zakończyło się dnia 17 grudnia 1991 roku, podczas gdy postanowienia Konwencji dotyczące rozpoznawania indywidualnych skarg przeciwko Polsce weszły w życie 1 maja 1993 roku. To oznacza, że ta część skargi jest niezgodna z *ratione temporis* postanowień Konwencji w rozumieniu Artykułu 35 § 3 i podlega odrzuceniu na podstawie Artykułu 35 § 4 Konwencji.

50. Trybunał zauważa, że drugie postępowanie karne, które zaskarża skarżący, zakończono 22 grudnia 1994 roku. Z tego wynika, że ta część skargi została wniesiona po terminie i podlega odrzuceniu zgodnie z Artykułem 35 §§ 1 i 4 Konwencji.

IV. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

11. Artykuł 41 Konwencji stanowi:

“Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie niniejszej konwencji lub jej protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

12. Skarżący domagał się kwoty 220,000 euro (EUR) z tytułu szkody niemajątkowej.

13. Rząd zakwestionował to żądanie.

14. Trybunał nie dostrzega żadnego związku przyczynowego pomiędzy stwierdzonym naruszeniem a rzekomą szkodą majątkową, dlatego też odrzuca to roszczenie. Z drugiej strony, Trybunał przyznaje skarżącemu kwotę 500 euro za poniesioną szkodę niemajątkową.

B. Koszty i wydatki

15. Skarżący, który był reprezentowany przez prawnika, nie zażądał żadnej kwoty tytułem poniesionych kosztów i wydatków.

C. Odsetki za zwłokę

16. Trybunał uznaje za właściwe, aby odsetki za zwłokę były oparte na marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCH WZGLĘDÓW TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE:

1. *Uznaje* skargę dotyczącą naruszenia korespondencji skarżącego za dopuszczalną, a pozostałą część skargi za niedopuszczalną;
2. *Stwierdza*, że nastąpiło naruszenie Artykułu 8 Konwencji w odniesieniu do korespondencji skarżącego zarówno z Trybunałem, jak i z Rzecznikiem Praw Obywatelskich;
3. *Stwierdza*,
 - (a) że pozwane Państwo ma zapłacić skarżącemu w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku, zgodnie z Artykułem 44 § 2 Konwencji, kwotę 500 euro (pięćset euro), plus wszelkie podatki, jakie mogą podlegać naliczeniu, z tytułu odszkodowania za szkodę niemajątkową, po kursie złotego obowiązującym w dniu rozliczenia;
 - (b) że po upływie powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty, winny zostać naliczone od tej kwoty odsetki zwykłe według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe.
4. *Oddala* pozostałą część żądania skarżącego o słuszne zadośćuczynienie.

Sporządzono w języku angielskim i notyfikowano na piśmie w dniu 5 października 2010 roku, zgodnie z Regulą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Lawrence Early
Kancierz

Nicolas Bratza
Przewodniczący